

*Зовнішньоекономічна діяльність та її роль у розвитку
національної економіки*

- 1. Передумови розвитку ЗЕД. Суть та особливості ЗЕД.*
- 2. Основні положення теорій управління ЗЕД.*
- 3. Показники функціонування зовнішньоекономічної системи країни*

INTERNATIONALIZATION

Процес *інтернаціоналізації*
господарського життя – це
ефективний розвиток
національних економічних
систем за умови їх
міжнародної взаємодії та
переплетіння

Зовнішньоекономічні зв'язки – це комплексна система різнобічних форм міжнародного співробітництва держав та їх суб'єктів у різних галузях економіки.

Серед основних причин, які стимулюють розвиток ЗЕЗ, слід виділити такі:

1. *Нерівномірність економічного розвитку різних країн світу.*
2. *Відмінності в сировинних ресурсах.*
3. *Відмінності в людських ресурсах.*
4. *Нерівномірність розміщення фінансових ресурсів.*
5. *Характер політичних відносин.*
6. *Різний рівень науково – технічного розвитку.*
7. *Специфіка географічного положення, природних і кліматичних умов.*

ЗЕЗ можна класифікувати за двома ознаками:

а) за напрямком товарного потоку:

- експортні;
- імпортні;
- транзитні.

б) за структурною ознакою:

- зовнішньоторговельні;
- фінансові;
- виробничі;
- інвестиційні.

Зовнішньоекономічна політика – це сукупність цілеспрямованих державних заходів щодо реалізації економічного потенціалу країни на зовнішньому ринку та задоволення власних потреб за рахунок товарів і послуг іноземного виробника.

Наступальна функція спрямована передусім на отримання країною абсолютних та порівняльних переваг у результаті участі у світогосподарських відносинах, тобто на реалізацію економічного потенціалу країни на світовому ринку.

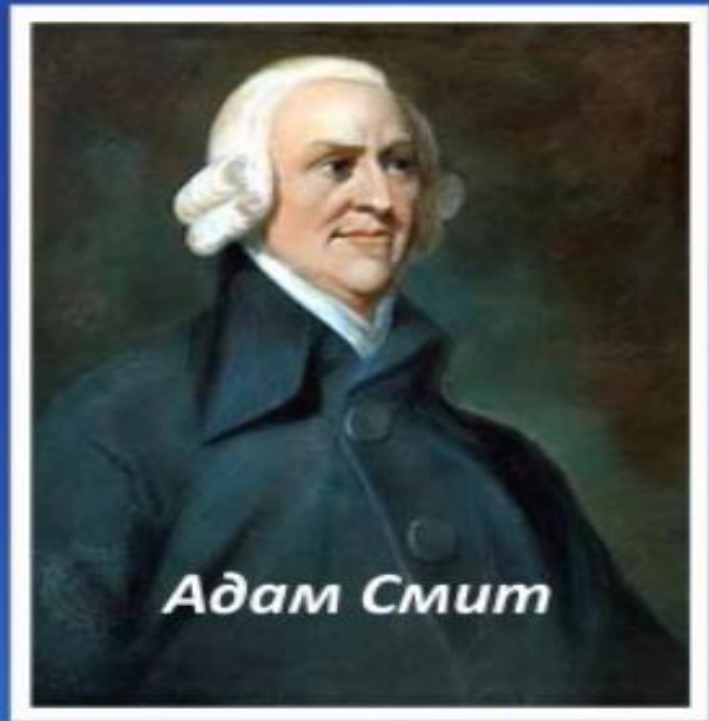
Захисна функція реалізується з метою формування народногосподарської структури у відповідності з національними інтересами і цілями ЗЕП.

Основні складові зовнішньоекономічної політики держави:

1. *Зовнішньоторговельна політика*
2. *Валютна політика*
3. *Політика в сфері стимулювання іноземних інвестицій*
4. *Митно – тарифна політика*

Адам Смит

Теорія абсолютних переваг:

країна, яка виробляє товар з меншими витратами, має абсолютні переваги над країною, де витрати виробництва аналогічного товару вище.

Абсолютні переваги залежать від:

- демографічних, кліматичних, ґрунтових, геологічних умов
- географічного розташування країни
- рівня її економічного розвитку.

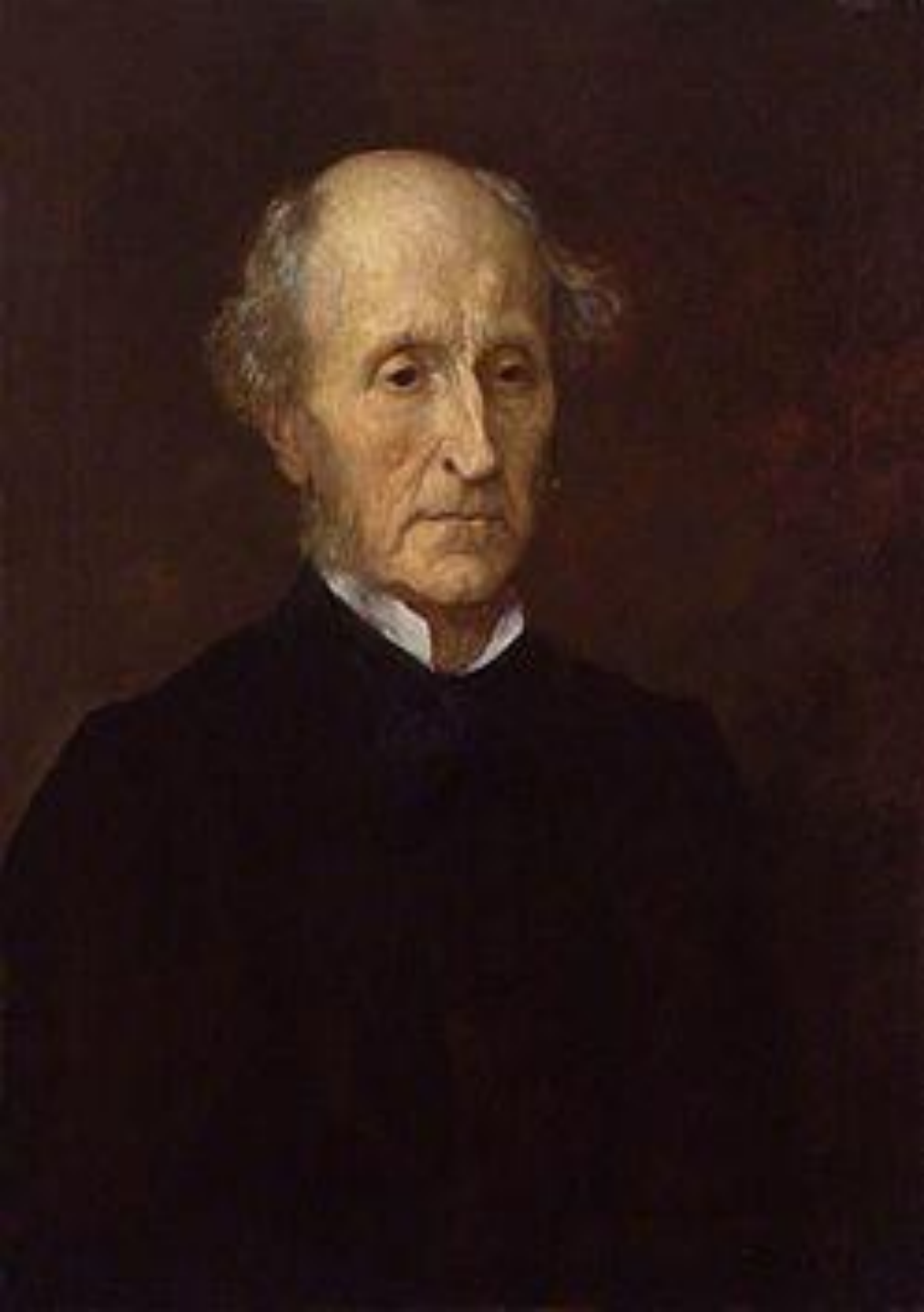

Давид Рикардо

Теорія відносних переваг:

в рамках міжнародного поділу праці та світової торгівлі кожній країні вигідніше виробляти і експортувати ті товари, при виготовленні яких продуктивність праці на її підприємствах найбільш висока

**РОЗГЛЯДАЄТЬСЯ ЛИШЕ ОДИН ФАКТОР
ПРАЦЯ**

Закон міжнародної вартості. Сформульована Дж. Ст. Міллем ідея „конкуруючої рівноваги” зводиться в основному до двох найважливіших положень. *Перше.* Природне прагнення до міжнародної виробничої спеціалізації веде до встановлення рівноваги у вигодах, які дає ця спеціалізація. *Друге.* Умови повної або часткової спеціалізації визначаються нерівністю в доходах, одержуваних від виробництва. Можливості ж повної виробничої спеціалізації залежать від еластичності заміни у споживанні, що існує між товарами, які виробляються, і тенденцією до відносного вирівнювання абсолютних вигод держав, які беруть участь у міжнародному обміні.

David Hume by Allan Ramsay, 1766

Природний розподіл грошового металу. Країна з нижчими витратами має вищу погодинну заробітну плату в золотому виразі і, отже, вищі грошові ціни на аналогічні товари. Отже, „природний розподіл металу” (Д. Юм) не тільки балансує експорт та імпорт кожної країни, а й встановлює у цих країнах відносні рівні цін, які спонукають їх виробляти товари з порівняльною перевагою.

Суть концепції Кейнса

- ✓ Ринковій економіці не властива рівновага, яка забезпечує повну зайнятість.
- ✓ Причина - схильність зберігати частину доходів, що призводить до того, що сукупний попит менший сукупної пропозиції.
- ✓ Подолати схильність до заощадження неможливо.
- ✓ Тому держава повинна регулювати економіку впливом на сукупний попит: збільшення грошової маси та стимуляції інвестиційної діяльності).
- ✓ Недолік попиту компенсується за рахунок громадських робіт та бюджетного фінансування.

Сьогодні більшість економістів визнають допустимість помірної інфляції, її позитивний вплив на розвиток реальної економіки та спроможність центральних банків регулювати пропозицію грошей (M) на адекватному помірній інфляції рівні.

Для цього центральні банки повинні мати високий рівень самостійності

Сучасна монетарна практика базується на рекомендаціях як кейнсіанців, так і монетаристів:

операції на відкритому ринку ґрунтуються на монетаристських рецептах проведення грошово-кредитної політики, а процентна політика — на кейнсіанських рецептах.

K

L

Теорія Хекшера – Оліна. Теорія пропонує модель торгівлі в термінах порівняльної забезпеченості країн факторами виробництва. Країна матиме відносну перевагу в тих продуктах, виробництво яких потребує інтенсивного використання чинника, порівняно рідкісного в даній країні.

Причини міжнародного переміщення капіталу

- **Основною причиною експорту (вивозу) капіталу за кордон є його відносний надлишок. Це знаходить прояв в насиченні внутрішнього ринку такою кількістю капіталу, коли його застосування на національному ринку не приносить прибутку, або веде до його зменшення. Пошук сфер прибуткового вкладення капіталу штовхає за межі національної економіки.**

Показники, що визначають ступінь інтегрованості економік різних держав у глобальну економіку

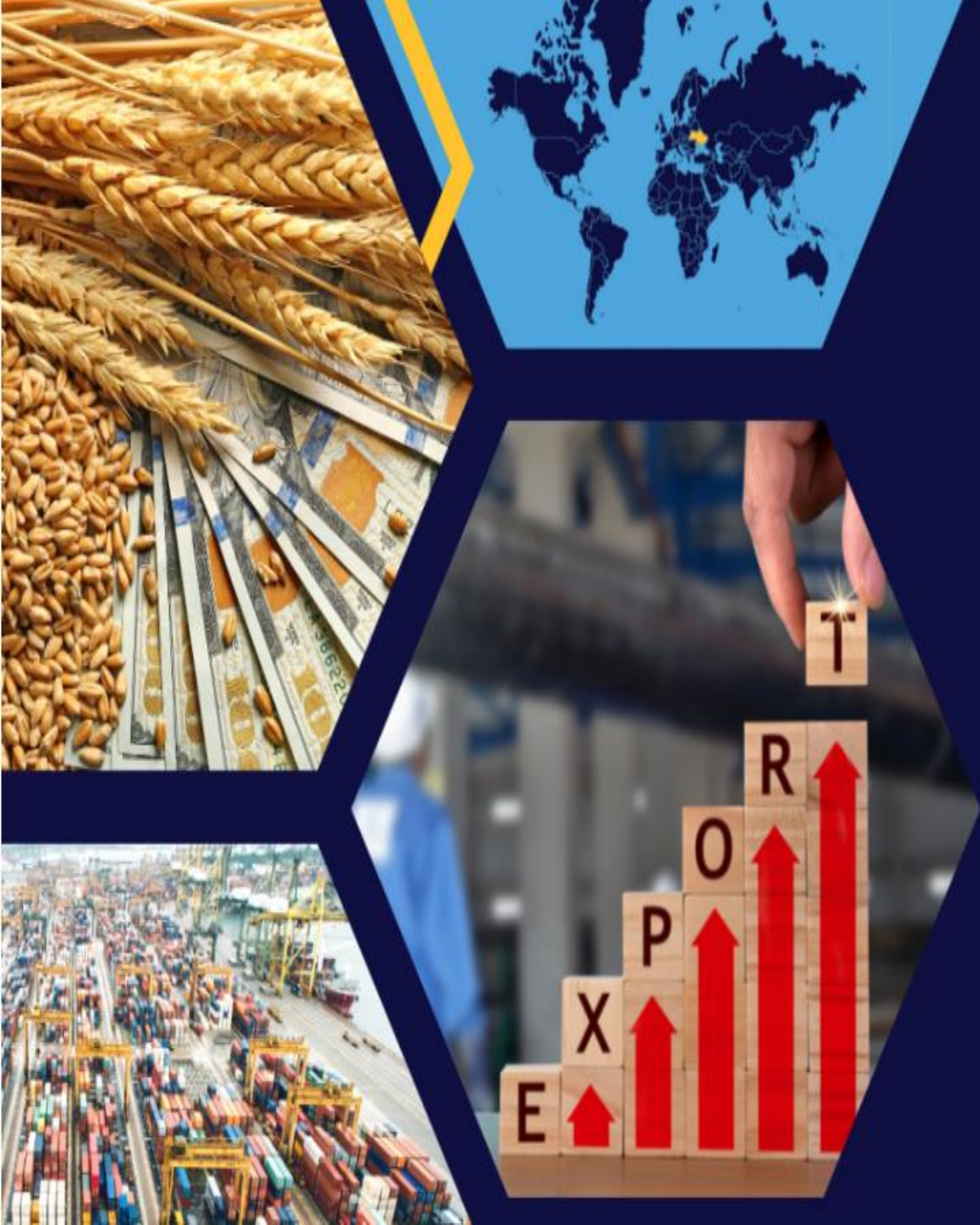

- **експортна квота** (співвідношення обсягу експорту до ВВП);
- **імпортна квота** (співвідношення обсягу імпорту до ВВП);
- **зовнішньоторговельна квота** (співвідношення зовнішньоторговельного обороту до ВВП);
- **індекс концентрації експорту** (співвідношення обсягу експорту даного виду продукції до сукупного обсягу виробництва цієї продукції);
- **індекс імпортової залежності** (співвідношення обсягу імпорту даного виду продукції до сукупного обсягу споживання цієї продукції);
- **прямі іноземні інвестиції (ПІІ)**, які спрямовуються в економіку країни і з країни, та портфельні інвестиції;
- **потік платежів роялті в країну та з країни**, що пов'язані з переданням технології.

Показники обсягів:

- а) обсяг експорту товарів;*
- б) обсяг імпорту товарів;*
- в) зовнішньоторговельний оборот – сукупний об’єм експорту – імпорту товарів за визначений період часу;*
- г) генеральна торгівля – вартість зовнішньоторговельного обороту та вартість транзитних товарів;*
- д) спеціальна торгівля – чистий зовнішньоторговельний оборот;*
- е) реекспорт;*
- ж) реімпорт;*
- з) офіційні валютні резерви.*

Показники структури ЗЕЗ:

- а) товарна структура* – показники розподілу експорту й імпорту за основними товарними позиціями;
- б) географічна структура* – розподіл зовнішньоекономічних операцій за групами країн та регіонами;
- в) інституціональна структура* – розподіл ЗЕЗ за суб'єктами та методами товарного обміну.

Показники динаміки зовнішньоекономічних відносин:

- а) темпи зростання;*
- б) темпи приросту.*

Показники результативності:

- а) платіжний баланс;*
- б) експорт на душу населення;*
- в) імпорт на душу населення;*
- г) зовнішньоторговельний оборот на душу населення;*
- д) зовнішній борг країни.*

A close-up photograph of two people shaking hands in a professional setting. The person on the left is wearing a light-colored sleeve, and the person on the right is wearing a dark blue suit sleeve. The background is blurred, showing other people in business attire. In the bottom left corner, there is text in blue and yellow.

**ДЯКУЮ ЗА УВАГУ!
ДО ЗУСТРІЧІ)**